

LEADER SEPRA

Ohjelmakautta 2014-2020 koskeva vuosiraportti

Raportointivuosi 2016

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Suomen elinkeinokalatalouden
toimintaohjelma
2007–2013

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN 2016

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Sepran hallituksessa on syyskuussa tehty välikatsaus strategian toteutumiseen. Sen yhteydessä todettiin, että seuraavat painopisteiden tavoitteet ovat lähteneet toteutumaan hyvin:

- Venäjän rajan läheisyys matkailu- ja palvelutuotteissa etenee Kuninkaantie uuteen kukoistukseen hankkeen kautta, samoin kirkkojen ja vanhojen rakennusten saaminen osaksi matkailutarjontaa
- paikalliset tapahtumat ja tarinat kylämatkailu edistämässä etenee Viihtyisä Satama hankkeen avulla.
- yhteisöt ja ihmiset yritetään saada paikalliskontakteiksi matkailupalveluissa Perinnematkaillen (PEMA) vuoteen 2020 hankkeen sekä Kestävä ja kansainvälistyvä maaseutu-hankkeen (SEIC) kautta
- PEMA sekä SEIC-hankkeissa hyödynnetään nuorten erityistaitoja perinteiden siirtämisessä
- SEICin, Vihreän kasvun mahdollisuus (ViKa) sekä Yritystä löytyy! -hankkeiden avulla on löydetty harjoittelupaikkoja nuorille ja maahanmuuttajille kylien yrityksistä ja yhdistyksistä.
- Maahanmuuttajien ja kantaväestön kanssakäymistä on edistetty toiminnallisilla keinoin Asukaslähtöinen kehittäminen Kotkassa 2015-2016 (AsKe) hankkeen avulla. Useiden yhdistysten yhteinen nuorisohanke Huudit Pyhtäällä vie tavoitetta eteenpäin.
- SEIC sekä Kuninkaantie uuteen kukoistukseen -hankkeiden avulla on päästy luomaan kanavia maaseutu-, kaupunki- ja saaristoalueiden yhdistysten yhteistyölle
- ViKa hankkeessa on tuotu tietoa paikallisista energiantuotantovaihtoehtoista esimerkkien avulla sekä lähdetty ohjaamaan yhdistyksiä ja yrityksiä kohti energian kulutuksen hillintää ja energiansäästöä
- Alueelle syntymään saatujen REKO-renkaiden sekä Osta tilalta päivän avulla on tuotu maataloustuotteiden pienimuotoista jalostamista, jalosteiden markkinointia ja myyntiä kuluttajille sekä lähi- ja luomuruoan tuottamista hyvin esiin. Samalla on parannettu lähiruoan saatavuutta tilamyynnin ja kylätorien avulla. Alueelle on syntynyt pienpanimo yrityshankkeena, joka on esimerkki tilan yhteydessä toimivana yrityksenä paikallistuotteiden jalostuksesta.
- ViKa hankkeen avulla on käynnistetty kierrätysmateriaalien ja -tuotteiden hyödyntämistä, lähdetty etsimään alueelta EKO-tuotteita ja saatu erilaisin kokeiluilla syntymään uudenlaisia yhteistyöverkostoja teeman ympärille. Sepran alueella v. 2017 järjestettävän Kymenlaakson Maaseutufoorumin teema liittyy vihreään kasvuun ja kierrätykseen.

On kuitenkin toimenpiteitä, jotka eivät vielä ole lähteneet toteutumaan. Näitä ovat mm. luontopolkujen ja pyöräilyreittien kehittäminen sekä ylläpito osaksi yhteisöjen toimintaa ja suoalueiden hyödyntäminen uusien luontomatkailukokemusten lähteenä. Vuodenaikojakaan ei ole saatu näyttämään uudistavana voimavarana matkailu- ja palveluelinkeinojen kehittämisessä. Metsän- ja luonnontuotteille ei ole löydetty parempaa hyötykäyttöä, eikä biotalouden voida vielä sanoa synnyttävän alueelle uusia lisätymämahdollisuuksia.

Käsityö- ja tarvetyökaluperinteiden siirtämistä 2000-luvulle uusina taitoina ja tuotteina odotetaan vielä tapahtuvaksi, ja yhdistysten liiketoiminnan sekä sosiaalisen yrittäjyyden tutuksi tekeminen on vielä tulevien vuosien tavoitteissa. Seprassa on käytetty kohtuullisesti aikaa laatutyön ja maakuntaudistuksen parissa, joten seutukunnalliseen kyläasiamiesresurssin hankkimiseen alueen kylien ja yhteisöjen toimintaa vahvistamaan ei ole vielä ollut aikaa. Kalatalousyhteistyönä ollaan saamassa kalastajat mukaan rannikon ja saariston matkailutarjonnan laajentamiseen, ja pikku hiljaa kalasta on tulossa osa rannikkoseudun lähituotekirjoa.

1.2. Toiminta Leader-rahoituksella

Vuosi käynnistyi tammikuussa hallituksen orientoitumisilla. Pitkään valmisteltu kansainvälinen hanke eteni sopimuksen allekirjoitusvaiheeseen ja helmikuussa Virossa allekirjoitettiin Suomen, Viron ja Latvian 8 Leader-ryhmän yhteistyösopimus. Se oli Suomessa ensimmäisiä, ja Virossa sekä Latviassa ensimmäinen.

Ensimmäiset hankepäätökset saatiin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta (ELY) alkuvuodesta. Vuotta jatkettiin viestimällä aktiivisesti hanke- ja yritysrahoituksesta niin kumppanien tilaisuuksissa kuin viidessä omassakin. Keväällä jätettiin hakemus RAY:n sekä Googlen Google grant hakuihin. Ne olivat hyödyllisiä ja kiinnostavia kokemuksia, vaikka eivät positiiviseen päätökseen päättäneetkään.

Sepra oli mukana Kymenlaakson Maaseutufoorumin järjestelyverkostossa, joka pidettiin maakunnan pohjoisosassa. Huhtikuussa osallistuttiin Valtakunnalliseen Liikunta-tapaamiseen. Toukokuussa järjestettiin Kymenlaakson Maaseutumarkkinat, osana laajempaa tapahtumaviikonloppua. Kokemus oli hyvä, ja Haminan vanha raatihuoneen ympäristö sopi hienosti markkinoiden pitopaikaksi.

Kesäkauden alussa tavattiin Viron pohjoisrannikon Leader-ryhmän edustajia, ja suunniteltiin nuoriin sekä vesistöihin liittyvää hanketta. Neuvottelussa päädyttiin ottamaan mukaan kalatalousryhmät kummastakin maasta. Näin kokeiltaisiin maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston yhteistä toimintaa käytännössä.

Green Care on teema, jota Sepra edistää alueellaan. Toimintaa pohjustettiin kauden 2007-2013 lopussa kansainvälisellä hankkeella. Kesäkuussa työtä jatkettiin ja Green Care osaamiskeskittymän syntyminen Haminaan vaikuttaa lupaavalta. Elokuussa oli kansainvälisen tapaamisen vuoro Viron Jänedassa, ja siellä toteutui myös nuoriso- ja vesistöhankkeen valmistelupalaveri. Tavoite asetettiin kunnianhimoisesti samaan syksyyn, sillä käytännön toimiin halutaan päästä jo v.2017 alusta, kummankin rahaston osalta.

Syksyyn ajoittuivat Uusien alkujen festarit sekä Yrittäjän päivän seminaari Haminassa. Sepran aloitteesta Kymenlaaksossa järjestettiin näkyvästi 10.9. Osta tilalta –tapahtuma. Se sai suuren suosion niin mukana olleiden tilojen kuin asiakkaidenkin parissa. Tavoitteeksi asetettiin vuosittaisen tapahtuman syntyminen, joka kehittyisi sadonkorjuutapahtumien ja tilatoritapahtumien suuntaan. Näin vaikuttaa myös tapahtuvan.

Syksyn mittaan Sepran edustajia osallistui tilaisuuksiin, - kuten Kuntamarkkinat ja Demokratiapäivä Helsingin Kuntatalolla- joissa tuotiin esiin Kotkassa käynnissä ollutta kaupunki-Leader toimintaa, sekä Sepran kokemuksia eri rahastojen kautta toimivana Leader-ryhmänä. Samalla verkostoiduttiin uusien toimijoiden kanssa, ja kehitettiin eteenpäin ideaa valtakunnallisesta kaupunkipilotista Suomen Kylätoiminta ry:n kanssa.

Kesäkuussa pidetyssä kehityskeskustelussa ELYn kanssa Sepra nosti yhdeksi edistettäväksi asiaksi paremman yritysrahoitusviestinnän eteläisessä Kymenlaaksossa. Yritysrahoituksen markkinointiin ja tehostamiseen liittyen pidettiin Pohjois-Kymen Kasvun ja Länsi-Saimaan Kehittämisyhdistyksen yritysneuvojen tapaaminen. Vuosi päättyi joulukuun puolivälissä avoimiin oviin ja Glögitalaisuuteen.

Viestintä painottuu yhä enemmän sosiaaliseen mediaan ja sähköiseen uutiskirjeeseen. Sepralta lähti vuoden aikana tiedote kuntiin sähköpostitse viidesti. Sähköinen uutiskirje julkaistiin kahdeksan kertaa, ja ESKOn osalta saatiin liikkeelle ensimmäinen vuoden lopussa. Viestinnässä huolehditaan koko ajan siitä, että se on koordinoitua ja viestintäsuunnitelman mukaista. Toiminnan eri osa-alueista viestitään myös osin ristiin: Sepran uutiskirjeen saajat saavat muutaman kerran vuodessa tietoa kalatalous- ja kaupunkiasioista – vastaavasti ESKOn uutiskirjeisiin sisältyy Leader- asioita silloin, kun ne voivat kiinnostaa kalataloustoimijoita.

Viestinnässä on hyödynnetty valtakunnallisia tapahtumia ja tempauksia, kuten Leader 20v. juhluvuotta, Avoimet kylät ja Osta tilalta päiviä. Lisäresursseja viestintään saatiin ELYn ja Leader-ryhmien yhteistyöstä. KaakonKantri hankkeen toimenpiteet päättyivät loppuvuodesta ja uusi käynnistyy helmikuussa 2017.

Leader-rahalla toteutettavat kolme omaa hanketta

Vihreän Kasvun mahdollisuus hanketta on toteutettu vuodesta 2015 yhdessä kollegaryhmä SILMUn kanssa. Tammikuussa järjestettiin MTK Kaakkois-Suomen kanssa tilaisuus lähituottajille Aholafarmilla; aiheena elintarvikemääräykset ja Kymenlaakson uudet REKO-renkaat. Hankkeessa aktivoitiin yrittäjiä ProAgrian GreenCareLab hankkeeseen sekä osallistuttiin hankkeen tilaisuuksiin. Hanke osallistui valtakunnallisen Rural Finlandin aluetapaamisiin sekä Energiatehokkuudesta kilpailukykyä maaseudulla -hankkeen Energiatreffeille. Kevään ja kesän aikana innostettiin matkailuyrittäjiä yhteistyöhön, rakennettiin Sotekin Nuorten pajan, Kehittyvä Hamina ry:n ja paikallisten yrittäjien avulla Haminan torille viherseinä kierrätysmateriaaleista ja järjestettiin Kymenlaakson Maaseutumarkkinat. Leader SILMUn kanssa tehtiin hankeretki Palopuroon ja Leader Pohjois-Kymen Kasvun ja Kehitysyhtiö Interfinin kanssa aloitettiin uusi yhteistyö, jossa etsitään Kymenlaaksolaisia EKO-tuotteita. Hankeinfoja järjestettiin uudella tavalla päivällä yhteistyössä Sepran tunnettuutta kartoittavan opiskelijan kanssa. Hanke kutsuttiin Yhteistyöllä lisäarvoa ruokaketjuille -hankkeen ohjausryhmään ja osallistui Hävikkiruokatyöpaja sekä Tuottajalta tukkuun ja ammattikeittiöihin -tilaisuuksiin.

Perinnematkojen vuoteen 2020 hanke on yhteistyöhanke Leader Ykkösakselin kanssa. Vuoden aikana on järjestetty lukuisia tapaamisia ja ideointitilaisuuksia keskiäika- ja Kuninkaantien teemojen ympärillä. Tuloksena syntyi seitsemän Leader-ryhmän yhteishanke, Kuninkaantie uuteen kukoistukseen. Tavoitteena on pitää Kuninkaantie tuotemerkki yleishyödyllisten toimijoiden hallussa, ja kehittää edelleen Suomen vanhinta matkailutietä ihmisen kokoisen toiminnan kautta. Muita esiin nousseita teemoja olivat vuoden aikana Sepramarkkinat sekä maailmanperintölistalla oleva Struven kolmimittauspiste Mustaviirin saarella.

Kestävä ja kansainvälistyvä maaseutu hanketta toteutetaan kolmen maan ja kahdeksan ryhmän hankkeena. Mukana Suomesta ovat Pirkan Helmi ja Linnaseutu. Virossa ryhmiä on mukana kolme, Latviasta kaksi. Tavoitteena on innostaa maaseudun yrittäjiä ja yhteisöjä yhdessä alueen nuorten kanssa verkostoitumaan ulkomaille. Keinoina ovat mm. yritys/yhteisökohtaiset vaihdot nuorten kera, yhteinen www-sivusto sekä työpajat ja opintomatkat. Hankkeen toteutus alkoi ohjausryhmätapaamisella Sepran alueella kesäkuussa. Elokuussa partnerimaiden toimijat kokoontuivat Harjumaalla Virossa, missä muodostettiin ensimmäinen vaihtopari: Sepran alueen yrittäjä päätti lähteä oppimaan lihakanien kasvatusta, ja valmistautui esittelemään virolaiselle yrittäjälle majoitustoimintaa suomalaisessa kylässä. Ensimmäinen vaihto toteutui marraskuussa, kun Sepran alueen majataloyrittäjä lähti 17 vuotiaan matkailualan opiskelijan kanssa tutustumaan Lahemaan kansallispuiston alueella toimivan matkailuyrittäjäperheen toimintaan kolmeksi päiväksi.

Hanke- ja yritystukihakemusten määrä painopisteittäin

V. 2015 Sepran hallitus oli käsitellyt 13 hanketta: 8 oli maaseuturahaston, joista 7 sai puollon. Yksi oli valtakunnallinen Leader-asiamieshanke, joka toteutettiin ostopalveluna. Yksi jäi odottamaan täydennyksiä, ja hakija veti sen pois. Käsitellyssä oli yksi ELYstä haettava alueidenvälinen hanke, yksi ELYstä haettava meri- ja kalatalousrahaston hanke, sekä yksi hakemus ESR rahastoon, Central Balticiin ja Google Grantiin.

V. 2016 Sepran hallitus käsiteli 27 hanketta. Näistä maaseuturahaston hankkeita oli 24, yksi hakemus jätettiin ESR-rahastoon, yksi RAYn ja yksi meri- ja kalatalousrahaston omaan kalatalousryhmän myöntövaltuuteen. Maaseuturahaston puolletut hankkeet jakautuivat painopisteisiin seuraavasti:

2016		kehittämishankkeita	yrityshankkeita	yhteensä	joista alueiden- ja kansainvälisiä
Painopiste 1	Luonto ja historia osana matkailutoimintaa	6		6	2
Painopiste 2	Paikallisyhteisöt ja elävät kylät	10		10	1
Painopiste 3	Yrittäjyys ja paikallistuotteet	10	2	12	1
	yhteensä	26	2	28	4

Yhteensä maaseuturahastosta tuettavia omasta myöntövaltuudesta puollettuja hankkeita on:

2015 + 2016		kehittämishankkeita	yrityshankkeita	yhteensä	joista alueiden- ja kansainvälisiä
Painopiste 1	Luonto ja historia osana matkailutoimintaa	8		8	4
Painopiste 2	Paikallisyhteisöt ja elävät kylät	11		11	1
Painopiste 3	Yrittäjyys ja paikallistuotteet	11	4	15	2
	yhteensä	30	4	34	7

Myönnetyn rahoituksen jakautuminen painopisteittäin

2016	€	osuus	kpl		yht.2015-2016	jakauma	Kpl	Tavoite
PP 1	181 055	24 %	6	PP 1	331 055	30 %	8	40 %
PP 2	460 728	61 %	10	PP 2	487 203	44 %	11	30 %
PP 3	116 398	15 %	3	PP 3	289 039	26 %	6	30 %
	758 180				1 107 296		25	

Hankkeiden jako painopisteisiin ei ole yksiselitteistä. Rahoitusta on nyt puollettu vasta kaksi vuotta. On oletettavaa, että tuen jakautuminen tasoittuu kauden myötä. Tarpeita erityistoimenpiteisiin ei vielä a nähdä.

Strategian kannalta erinomaisia hankkeita 2016

Painopisteessä yksi erinomainen hanke on Kiessi-museo. Siinä museotoimintaa kehitetään Harjun oppimiskeskuksen yhteydessä. Toteutusvaiheessa järjestetään historiallisessa miljöössä tapahtumia. Hanke mahdollistaa alueen matkailun tehokkaan kehittämisen. Se tukee nuorten kesätyöpaikkojen syntymistä maaseudulle. Toinen hyvä hanke on Kestävä ja kansainvälistyvä maaseutu, SEIC. Se tukee yrittäjien ja yhdistysten kansainvälistymistä sekä nuorten osallisuutta. Kansainvälisissä vaihdoissa on nuori mukana, ja tämä tarjoaa heille kanavan kansainvälistymiseen. Mukana on nuoria, jotka ovat innostuneet yrittäjyydestä. Osa yrittäjistä haluaa löytää vaihtoon nuoren, joka voi olla mukana myös yrityksen toiminnassa.

Painopisteessä kaksi erottuu edukseen kaksi hanketta – Huudit Pyhtään sekä Miehikkälä 130v – jotka kummatkin ovat laajan toimijajoukon yhteishankkeita. Sepran tavoitteena on, että ohjelmakaudella 2014-2020 toimijat oppivat toteuttamaan hankkeita yhdessä. Näin säästyy hankehallinnointiin liittyviä resursseja ja paikallisesti vapautuu voimavaroja yhteiseen käytännön toimintaan.

Painopisteessä kolme paras hanke on pienpanimon selvitys ja investointi. Hanke luo uusia paikallistuotteita, sillä kaksi tilallista hyödyntää uusiin tuotteisiin tilojen omaa viljaa sekä tilojen historiaa brändin luonnissa. Uusi syntynyt yritys työllistää myöhemmässä vaiheessa tilojen ulkopuolista väkeä, ja yritys on alusta lähtien vahvasti verkostoitunut alueen muiden tuottajien kanssa. Se on myös mukana kansainvälisessä hankkeessa.

Suomi 100 – investointien ja kehittämistoimien teemahankkeet

Suomen täyttäessä 2017 sata vuotta haluttiin yhdistyksille tarjota helpompi tapa toteuttaa esimerkiksi juhlavuositeemaan liittyvä tapahtuma omalla kylällään. Sepra käynnisti kaksi teemahanketta: Sepran Suomi 100 -investointihankkeen sekä Sepran Suomi 100 -kehittämishankkeen. Teemahankkeet valmisteltiin vuoden lopulla, alatoimenpiteiden haku käynnistyi joulukuun alussa ja päättyi vuoden 2017 puolella. Hankkeista informoitiin mm. yhteistyössä Kymenlaakson Kylien ja Socomin kanssa toteutetulla Avoimet kylät -kiertueella.

Yhteys valtakunnallisiin koordinaatiohankkeisiin

Sepra on mukana joissakin valtakunnallisissa verkostoissa. Osta tilalta päivä on esimerkki elintarvikepuolen koordinaatiotoiminnasta. Valtakunnallinen teemapäivä jalkautettiin onnistuneesti alueiden välisenä yhteistyönä Kymenlaaksoon. Rural Finland verkostossa Sepra on mukana, koska käynnissä on paljon matkailu toimintaa. ESR rahoituksen osalta ollaan mukana SOKRA hankkeen koordinoimassa toiminnassa.

1.3 Toiminta muulla rahoituksella

Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella Kaakkois-Suomen ELYn kautta

Kaakon Kantri on Kaakkois-Suomen ELYn ja Leader-ryhmien yhteinen viestintähanke, hakijana Leader Länsi-Saimaa. Sepra on aktiivisesti mukana viestintätyössä, ja koordinoi omaa viestintäänsä yhteen alueellisen toiminnan kanssa. Yhteistyötä jatketaan v.2017 käynnistyvässä KaakonKantri2 hankkeessa.

Toiminta ESR rahaston rahoituksella

Asukaslähtöinen kehittäminen Kotkassa- hanke jatkui läpi vuoden. Kaupunki-Leader toiminta on lähtenyt Kotkassa hyvin käyntiin. Syksyllä saatiin tietää, että toimintaa päästään kehittämään eteenpäin vuoden 2019 loppuun asti uudella ESR hankkeella. Vuoden toimintaan sisältyivät mm. tutustuminen Kouvolan toimintaan, Kouvolan toimijoiden vierailun emännöinti Klamilan kylässä ja CLLD matka Irlantiin. Toimintaa esiteltiin useissa valtakunnallisissa tapahtumissa. Sepra on ollut aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja valmistelemassa valtakunnallista ESR hanketta teeman ympärille, yhdessä Suomen Kylätoiminta ry:n kanssa.

Toiminta meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella

ESKO kalatalousryhmän näkyvin tapahtuma oli Helsingissä toukokuussa järjestetty Euroopan ensimmäinen uuden ohjelmakauden FARNET seminaari. Myös kalatalouspuolella on aikaa ja resursseja kohdentunut melko paljon HYRRÄ-järjestelmään tutustumisessa, sekä sen käytön opastuksessa toimijoille.

Toimintaympäristön muutos ja vaikutukset strategian toteuttamiseen sekä tavoitteet seuraavalle vuodelle

Mitään yllättäviä muutoksia ei toimintaympäristössä ole vuoden aikana tapahtunut. Kuntatalouden ongelmat on strategian SWOTissa huomioitu uhkana, mutta mitään merkittävämpää ei alueella ole sen suhteen ilmennyt. Kotkan talous on ollut huono vuosia, mutta pitkäjänteisellä yhteistyöllä ja positiivisten kokemusten kautta kaupunki on lähtenyt mukaan rahoittamaan Sepran ESR hankkeita. Tämä on positiivinen ja hyvä käänne. Muiden Leader-ryhmien tapaan Sepra on aloittanut varautumisen maakunta- ja kuntauudistuksiin.

Toimintaympäristöön liittyen mahdollisuutena on nähty monikulttuurisuuden mahdollisuudet. Koska alueelle on vuoden aikana tullut joitakin kymmeniä nuoria pakolaisia, nähdään näissä paljon potentiaalia kylien kehittämiseen liittyen. Nuorten maahanmuuttajien ja ns. kantanuorten yhteistyön edistämiseksi aiotaan tehdä paljon töitä seuraavien vuosien aikana. Tässä toteutetaan strategian tavoitteita ja hyödynnetään ESR rahaa.

1.6 Mitkä ovat toiminnan tavoitteet ja painopisteet v.2017 strategian tavoitteiden saavuttamiseksi?

Leader-toiminta

Sepra 2020 -strategian toteutuksen väliarviointia tehdään kevätpuolella. Tulosten perusteella päätetään, haetaanko MMM:stä ns. reservivaroja hankerahoituksen lisäämiseksi. Toimintaa kehitetään jatkuvasti laatutyön avulla, erityisesti yhteistyössä Etelä-Karjalan Kärki-Leaderin kanssa. Käytännön toiminnassa on suurena apuna neljä teemaryhmää, jotka ideoivat toimintaa kukin oman painopisteensä tavoitteiden toteutumiseksi. Uusi Saaristoteemaryhmä seuraa strategian Saaristo- ja kalatalousosion toteuttamista. Syksyllä juhlistetaan paikallisen kehittämisen 20 vuotista taivalta Sepran alueella.

Yhteistyötä sidosryhmien kanssa kehitetään erityisesti teemaryhmien, mutta myös muiden verkostojen ja tapahtumien avulla. Tiedossa ovat useita maakunnallisia tai valtakunnallisia tapahtumia, joissa paikallisesti tehdään yhteistyötä erityisesti MTK Kaakkois-Suomen, ProAgria Etelä-Suomen, Kymenlaakson Kylien, Ekamin ja Xamkin kanssa. Maaliskuussa toteutetaan Kymenlaakson Maaseutufoorumi Kotkassa. 10.6. Avoimet kylät – päivässä tehdään yhteistyötä Kymenlaakson Kylien ja Kuninkaantie uuteen kukoistukseen -hankkeen kanssa. Elokuussa Syödään yhdessä ja ollaan tekemässä Maailman suurimpia kyläjuhlia MTK:n kanssa. 16.9. toteutetaan Osta tilalta ja Makumatkaa maailmalle -päivä ProAgrian kanssa.

Vihreän kasvun mahdollisuus -hanke järjestää tammikuussa biotalousaiheisen opintomatkan Saksaan. Alkuvuodesta jatketaan keskustelua kuntien kanssa mm. julkisten hankintojen uudelleen järjestelyistä. Alueiden välinen toimijatapaaminen järjestetään Maasetufoorumin yhteydessä. Perinnematkaillen vuoteen 2020 -hankkeessa järjestetään nuorten, verkostojen ja yrittäjien yhteinen työpajatapaaminen sekä opintomatka Kuninkaantien kohteeseen pääkaupunkiseudulle. Alueiden yhteinen matka Setomaalle, Viroon toteutetaan keväällä. Syksyllä toteutuu Kuninkaantie-teemainen alueen sisäinen verkostoitumismatka.

ESKO:n toiminta painottuu vuonna 2017 aktivointiin ja kalatalouden toimijoiden neuvontaan toiminnan kehittämisessä, ja siihen liittyvien rahoitusmahdollisuuksien etsimisessä ja hakemusten laidinnassa. Nuoria ja uusia yrittäjiä innostetaan mukaan kalataloustoimintaan. Kokeiltavaksi tulee kesätyöpaikkojen tarjoaminen nuorille kalataloussektorilta sekä Suomi 100 -vuotta kalataloustapahtuman toteuttaminen. Alueen koulutus- ja kehittämislaitosten kanssa etsitään uutta yhteistyötä liiketoimintamahdollisuuksien kehittämiseen. Kalatalousryhmien yhteistyötä käynnistetään Itämeren alueella hankkeen avulla luoden samalla uusia kontakteja kalastuselinkeinon lisäksi myös alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Kaupunki-Leader toiminnan osalta työtä jatketaan Kotkan keskustassa. Jaosto toimii aktiivisesti ja helmikuun loppuun mennessä päätetään Asukaslähtöinen kehittäminen Kotkassa –hanke. Käyntiin saatua Leader-työtä Kotkassa jatketaan osana Nuoret ja kansalaistoiminta Etelä-Kymenlaaksossa 2017-2019-hankeessa. Toiminnassa korostuu erityisnuorten osallisuuden vahvistaminen, ja kaupunkijaosto toimii hanketta koordinoivana työryhmänä yhtä lailla kuin sen ohjausryhmänakin.

Samanaikaisesti valmistellaan valtakunnallista pilottihanketta, jossa Sepran kokemuksia voidaan jakaa muutamille muille kaupunkialueille. Tavoitteena on kehittää toimintaa myös Kotkan osalta. Kiinteä osa toimintaa tulee olemaan seuranta ja arviointi, jotta tuloksellisuudesta saadaan näyttöä tulevaisuutta varten.

Nuorisotoiminnan osalta on tavoitteena uudistaa nuorisotiimin työtä. Tiimiin halutaan uusia, aktiivisia nuoria, ja miniprojektitukien hakua halutaan lisätä. Sepran alueella halutaan käynnistää ja kehittää suunnitelmallisesti erityisryhmien (vammaiset, maahanmuuttajat, vähemmistöt) ja kantasuomalaisten nuorten sekä näiden parissa toimivien yhteisöjen välillä yhteistoimintaa.

Kansainvälinen yhteistyö tulee olemaan monipuolista v. 2017. Kansainvälistyvä ja kestävä maaseutu -hanke toimii hyvin ja keskittyy yrittäjien ja nuorten Viron vaihtoihin. Alkuvuodesta käynnistyvä Nuorte Seprat – Noored Söbrad hanke yhdistää Leader- ja kalatalosuryhmien toimintaa. Hanke sisältää jo kansainvälisen leirin nuorille sekä kalataloustoimijoiden tapaamisen vuoden 2017 aikana.

Mikäli Euroopan Naapuruusohjelman haku aukeaa alkuvuodesta, itärajan Leader-ryhmillä on tavoitteena jättää siihen yhteistyönä hakemus. Toiminnalla Venäjä-yhteistyötä käynnistellään Vihreän vyöhykkeen teeman kautta pitkin itärajaa muutaman vuoden ajan. EU-ohjelmakauden valmistelu on jo käynnissä, ja Seprassakin valmistaudutaan osallistumaan aktiivisesti kansainvälisiin työryhmiin mikäli niihin mukaan kutsutaan.

Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

Toiminnassa pidetään selkeänä onnistumisena toiminnan kehittyminen eteenpäin monen rahaston avulla. Kun ryhmällä on nyt mahdollisuus toimia koko alueella, voidaan toimintaa suunnitella kokonaisvaltaisemmin, ja tapahtumia sekä opintoretkeä tarjota kaikille kiinnostuville.

Paikallistuotteiden saatavuuden ja maaseudun pienten yritysten tukemisen kannalta REKO-renkaiden syntyminen alueelle on ollut hyvä askel oikeaan suuntaan. Kalatalouspuolella FARNETin seminaarin järjestämisessä kyettiin hyödyntämään Sepran aiemman kauden kokemuksia kansainvälisen tapahtuman järjestämisestä, ja se onnistui saadun palautteen mukaan hienosti.

Yritysrahoituksen markkinoinnin suhteen olisi voitu onnistua paremmin. Kuitenkin yhteistyötä elinkeino-yhtiön, MTK:n, ProAgrian ja ELY-keskuksen kanssa on tiivistetty jo vuoden 2016 aikana, ja tämän toivotaan johtavan rahoituksen kiinnostuksen kasvuun.

Viestinnässä on menty paljon eteenpäin, se on suunnitelmallisempaa ja käytössä on hyvin erilaiset sosiaalisen median muodot. Kesäasukkaiden tavoittaminen on kuitenkin yhä haastavaa, ja tämän tärkeän ryhmän saavuttamisen suhteen on mietittävä uudenlaisia keinoja. Sama pätee nuoriin.

Millaisia uusia yhteistyön avauksia oli ja miten kehittämistyöhön saatiin mukaan uusia tahoja ja ihmisiä?

Käytännön yhteistoiminnan kautta yhteistyö oppilaitosten kanssa on lisääntynyt paljon. Sepra on ollut aloitteellinen niin itärajan Leader-ryhmien Venäjä-yhteistyössä kuin valtakunnallisessa kaupunkitoiminnassakin. Omalla alueella aloitteellisuus näkyy maakunta- ja kuntauudistukseen liittyvänä ennakoivana työnä.

Missä määrin toiminnassa oli mukana ja saatiin mukaan uusia nuoria?

Nuoria tavoitetaan nyt jo huomattavasti aiemaa kautta paremmin ja saadaan jotenkin mukaan alueen kehittämistyöhönkin. Nuoriin kohdentuvia tai nuorten kanssa toteutettuja toimia on vuoden aikana ollut paljon. Helmikuussa Sepra oli mukana Tullaan tutuiksi tapahtumassa Virolahdella, ja koska konsepti oli toimiva, vastaava tilaisuus järjestettiin Sepran koordinoimana Pyhtäällä marraskuussa.

Toukokuussa järjestettiin nuoriin liittyvän toiminnan ideointi- ja yhteistyötapaaminen Ekamin ja Kyamkin edustajien kanssa. Jäsenmaksuista jaettavia nuorten minitukia ei haettu montaa vuoden aikana, ja Nuorisotiimin toiminnan uudistaminen on sisällytetty tulevan ESR-hankkeen yhdeksi tavoitteeksi.

Laatu- ja tulevaisuustyö

Hallituksen vuosi aloitettiin orientoitumisillalla tammikuussa, ja osa jäsenistä osallistui Leader-hallitusristeilylle. Kokousten alussa on pidetty lyhyitä infoja, joilla on lisätty hallitusjäsenien osaamista tietyistä asiakokonaisuuksista: 9.2. oli teemana jatkuva seuranta ja 19.4. talouden seuranta ja keskeiset mittarit

Työtiimin kanssa on käyty syksyllä kehityskeskustelut, joiden mukaisesti on suunniteltu vuodelle 2017 viestintätaitoja kehittäviä toimenpiteitä. Kaakkois-Suomen Leader-ryhmien henkilöstö kokoontui huhtikuussa, ja tapaamisessa käytiin läpi mm. laatuasioita. Huhtikuussa nuori opiskelija teki Sepralle tunnettuuskartoitusta ja käyntien yhteydessä jaettiin Sepra infoa neljällä alueella. Tämä oli Sepran strategiaan sisältyvä alkukartoitus ja tehtiin kahdella alueella, missä ei ole ollut Leader-toimintaa sekä kahdella aktiivisemmalla alueella.

Vuoden mittaan oli käynnissä ja valmistui kaksi opinnäytetyötä, joiden tuloksia voidaan hyödyntää v. 2017 väliarvioinnissa. Koordinaattori Kirsi Pohjankoski suoritti syyskaudella loppuun oppisopimuksella tehdyn yritysneuvojan erikoisammattitutkinnon.

Toukokuussa Sepran johtamisjärjestelmä- ja laatutyötä käytiin läpi European Evaluation Helpdeskin Matteo Mettan kanssa. Kuun lopussa Sepran edustajat kävivät toteuttamassa hallintoprosessiin kohdentuvan ristiinauditoinnin Etelä-Karjalan Kärki-Leaderissa, Parikkalassa.

Kesäkuussa toteutettiin ensimmäinen kehityskeskustelu Kaakkois-Suomen ELYn kanssa. Sepran edustaja osallistui kesäkuun lopussa ensimmäiseen Leader tulevaisuustyöpajaan ja marraskuussa jatkotyöpajaan. Lokakuussa Sepra sai kutsun KPMGn tilaisuuteen Brysseliin, missä käytiin läpi Sepran CLLD toimintaa ja eri rahastojen harmonisointiin liittyviä asioita. Ryhmän oma laatu- ja tulevaisuustyöilta pidettiin marraskuun lopussa. Joulukuulle mahtui tulevaisuustreffit, joissa pohdittiin toiminnan arvoja ja tulevaisuuden näkymiä.

Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Aluekehittämiseen liittyen Sepra on ollut mukana monissa verkostoissa ja ryhmissä. SOKRA nivoutuu ESR toimintaan, ja Yksillä Purjeilla kumppanuushankkeeseen. Itärajan Leader-ryhmien yhteistä toimintaa, joka tukee alueen verkostoitumista Venäjälle, on työstetty muutamassa tapaamisessa. Sepra on mukana myös KAKE verkostossa sekä Kotkan Ohjaamossa. Monipuolista toimintaa esiteltiin MMM:n ryhmälle alkukesästä. Valtakunnallisen kaupunkitoiminnan kehittämisessä yhteistyötä tehdään THLn, kuntaliiton ja SYTYn kanssa.

Yhdistys ja resurssit

Yhdistyksellä on vain jäsenmaksun maksavia jäseniä, ja vuoden lopussa näitä oli 148 henkilöä sekä 32 yhteisöä. Henkilöjäsenten määrä kasvoi 12 hengellä, mitä pidetään erinomaisena tuloksena. Odotettavissa oli jäsenten eroamisia Kouvolan siirryttyä Pohjois-Kymen Kasvun alueelle ja Loviisan SILMUn alueelle, jolloin alueen väkimäärä laski noin 20 000 asukkaalla. Eronneista jäsenistä huolimatta jäsenmäärä on kasvanut, vaikka jäsenhankintatoimia ei ole ehditty tehdä.

Hallituksessa oli 9 varsinaista ja 9 varajäsentä. Hallitus kokoontui yhdeksään kokoukseen sekä orientoitumaan tammikuussa sekä tulevaisuustyöpajaan lokakuussa. Osallistumisaktiivisuus oli hyvä, yhdeksästä varsinaisesta jäsenestä paikalla oli keskimäärin kuusi, ja varajäsenistä viisi. Asialistoilla 66 pykälää. Hallitukseen tuli kaksi uutta varsinaista ja kaksi varajäsentä. Miehiä hallituksessa oli kymmenen, naisia kahdeksan.

Työtiimissä ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Työnjako on selkeä, ja jokainen vastaa hyvin omasta vastuualueestaan. Työssä on kaksi koordinaattoria, joiden päätehtävät liittyvät yhdistyksen omiin hankkeisiin, hankeneuvoja, kalatalouden projektipäällikkö sekä toiminnanjohtaja. Heidi Hansén vastaa kaupunkitoiminnan käytännön tehtävistä sekä avustaa yleisesti taloushallinnossa ja Perinnematkailuhankkeen toimenpiteissä. Kirsi Pohjankoski toteuttaa Vihreän kasvun mahdollisuus hanketta minkä lisäksi hänelle kuuluvat ESKO-toiminnan avustavat tehtävät sekä yrityshankkeiden neuvominen.

Hankeneuvoja Marja Sorvo vastaa pääasiallisesti yhdistysten hankkeista, ja viestinnästä, sekä tekee Vihreän kasvun mahdollisuuden toimenpiteitä. Esko Taanila vastaa kalatalousohjelman käytännön toiminnasta. Marjo Tolvanen vastaa kokonaisuudesta, minkä lisäksi hänen vastuualueeseensa kuuluvat kansainväliset tehtävät.

Taloustilanne yhdistyksellä on hyvä, oma varallisuus on kunnossa. ESR ja EMKR puolella maksuhakemusten käsittely on sujuvaa, ja niihin liittyvistä toimista on tuki saatu koko ajan takaisin 4-6kk väliajoin. Maaseuturahaston osalta tilanne on huomattavan haastava; ilman kuntien alkuvuodesta maksamia kuntarahaosuuksia ei toimintaa olisi voitu toteuttaa ilman pankkilainaa. Sen paremmin omien hankkeiden kuin toimintarahankaan osalta ei ole vielä saatu yhtään maksupäätöstä, vaikka toimintaa on näiden kaikkien osalta toteutettu jo noin 1,5v.